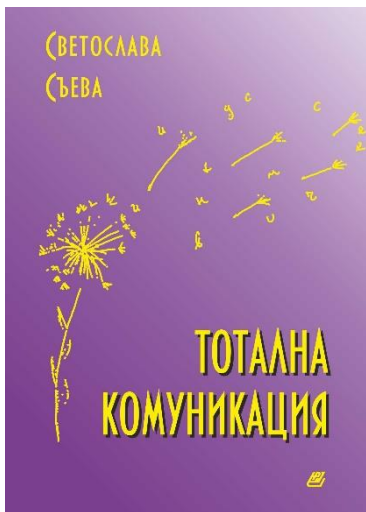

ПУБЛИКАЦИИ

на гл. ас. д-р Светослава Николова Съева, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление
1.2. Педагогика (Специална педагогика – Педагогика на лица със слухови нарушения), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ, бр. 57 от 04.07.2023 г.

Монографии:

1. Съева, Св. (2022). Тотална комуникация. Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград. ISBN 978-954-00-0312-2

В хабилитационния монографичен труд „Тотална комуникация“ се изследва, както теоретично, така и експериментално, едноименният подход по отношение на общуването, образованието и социализацията на лицата със слухови нарушения. Разработката представлява първото задълбочено проучване на Тоталната комуникация в качеството ѝ на успешно приложим подход в работата с лица със слухови нарушения.

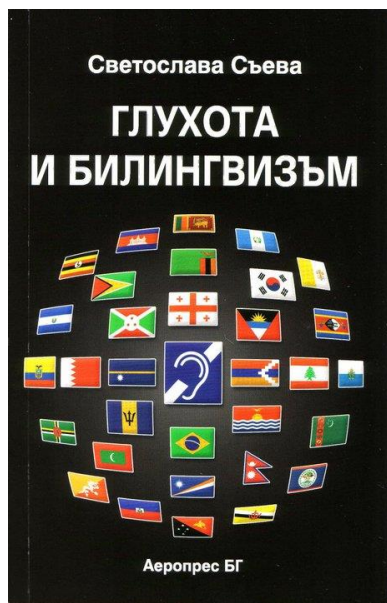
В теоретичния анализ са включени аспекти, които представят тоталната комуникация през призмата на еволюционната и онтогенетичната перспектива. Подходът е разгледан и в универсален аспект, при който комуникацията протича на различни, паралелни нива в природата и в социалната среда.

Експерименталното проучване по темата включва участници с и без нарушения на слуховата функция, които се причисляват към две основни категории: родители и специалисти. В резултат на анализирането на получените данни са установени редица факти от първостепенна важност за успешното протичане на комуникацията, образованието и социализацията на лицата със слухови нарушения.

При обобщаването на емпиричната информация са констатирани съществени за научната теория и практика явления, които могат да бъдат успешно приложени както в теоретични разработки, така и в практиката на специалисти, чиято сфера е свързана с лицата със слухови нарушения, а също и в работата в семействата на децата с нарушен слух.

2. Съева, Св. (2010). Глухота и билингвизъм. Аеропрес БГ, София.

ISBN 978-954-8521-03-1

В монографичния труд „Глухота и билингвизъм“ се представят теоретични анализи и експериментални проучвания на две явления: „глухота“ и „билингвизъм“, чието съчетание се приема както за наличие на „нарушен слух и жестов език“, така и за „слухови нарушения в комбинация с втори словесен език (английски), освен българския словесен“.

Този факт разполага билингвизма, анализиран в монографията, в две основни ядра, които на даден етап се сливат, за да се оформи трилингвистичният статус на съвременните хора със слухови нарушения у нас, който най-често включва следната комбинация от езици: български словесен език, български жестов език и английски език, предимно в писмената му форма.

Теоретичната част на монографията се състои от три глави, в които се разглеждат методически въпроси, свързани с обучението по чужд език при лица с и без слухови нарушения и съпоставки между протичането на обучителните процеси и взаимодействия при наличието и отсъствието на слухови възприятия в норма.

Експерименталната част на разработката представя организацията, провеждането и анализа на резултатите от три изследвания по темата, а именно:

1) Възможности за разпознаване на графемите от английската азбука (главна буква, малка буква и двойката главна и малка буква) от ученици със слухови нарушения. Участници в изследването са ученици в 9, 10 и 11 клас на специалното училище за ученици с увреден слух "Проф. д-р Дечо Денев" в град София, което е проведено лично от автора по време на работата му като щатен учител по английски език в посоченото училище в рамките на една учебна година.

2) Усъвършенстване на процеса на обучение по английски език на ученици със слухови нарушения чрез използването на интерактивна компютърна програма. Изследването отново е проведено лично от автора, при описаните по-горе условия, което позволява установяването на важни езикови явления на различни етапи от процеса от обучението.

Регистрираното взаимовлияние между трите изследвани езици: български словесен, български жестов и английски словесен език са детайлно описани и надлежно онагледени (стр. 124).

В обобщение на изследването се извеждат няколко основни типа грешки, които учениците със слухови нарушения допускат при началните етапи на чуждооезиковото обучение (стр.129-132).

3) Лингвистичен анализ на надписите в екстериорната (градска) езикова среда от комуникативната позиция на лицата със слухови нарушения. Авторът детайлно анализира езиковите съобщения в екстериорната среда на населени места в България, в резултат на което систематизира общо четиринадесет лингвистични групи съобщения.

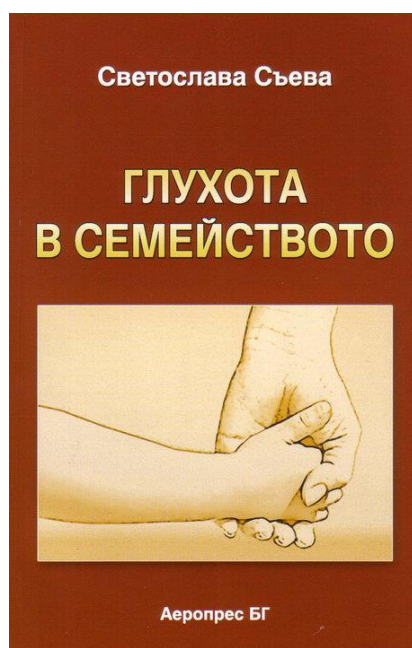
Изследването е първо по рода си и представя лицата със слухови нарушения в нова светлина по отношение на една, често пренебрегвана, комуникативна бариера, която чуващите хора поставят пред тях – общо(не)достъпните надписи в екстериорната среда.

В резултат на проучването се доказват многослойните езикови препятствия, които поставят комуникативни бариери пред глухите хора на все по-високи нива, за преодоляването на които те следва постоянно да се запасяват с актуална словесна езикова информация.

Монографията завършва с описанието на десет мита за билингвизма, които са подчинени на отчитането на факта за липсата на слухови възприятия в норма.

3. Съева, Св. (2009). Глухота в семейството. Аеропрес БГ, София.

ISBN 978-954-8521-02-4

В монографичната разработка „Глухота в семейството“ се анализират някои от основните теми, от които се интересуват специалистите и родителите, които работят с лица със слухови нарушения на възраст от 0 г. до 18 г.

Периодът на детството е основополагащ за редица базисни процеси и дейности в живота на зрелия индивид, на които следва да се обърне дължимото внимание от научно-практическа гледна точка.

В обобщен вид се представят периодите, през които преминават децата от раждането си до навършване на пълнолетие и се анализират основните дейности, които

ги съпътстват. Представят се някои от най-често срещаните причини за слуховите нарушения в детска възраст, признаците за намален слух, както и актуалните класификации на степените и видовете нарушен слух.

Поотделно се проследяват физическото и психическото развитие на детето, възможностите за общуване с него и за пълноценното му обучение. Дискутират се и някои от основните съвременни технологии, приложими в общуването, обучението и социализацията на тази категория деца.

Статии, доклади и студия:

4. Замфиров, М., Съева, Св. (2005). Сравнителен анализ на специализирани жестове от българския жестов език при ученици със слухови нарушения от България и Унгария. Специална педагогика, кн. 3, стр. 66-74

Статията съдържа подробен анализ на специализираните жестове, които се използват българския жестов език, съпоставени с тези, използвани в унгарския жестов език в областта на природните науки.

Изследването е проведено в две специални училища за ученици с увреден слух в двете столици на държавите България и Унгария. Изследването доказва както универсалността на някои от визуалните модалности на жестовите езици, така и резистентната национална идентичност на двете общности на глухите хора и отличителните характеристики при зрителното представяне на специализирани жестове в посочената област.

5. Съева, Св. (2007). „Първи стъпки в жестовия език” – он-лайн обучителна компютърна програма по български жестов език. Специална педагогика, кн. 3, стр. 57-69

Статията съдържа детайлно представяне на нова он-лайн обучителна компютърна програма по български жестов език, която е предназначена на обучение на ниво „начинаещи“ по жестов език у нас.

Компютърната програма е интерактивна и включва области, чрез които обучаваният има възможност, освен за обучение, и за самообучение и самоконтрол върху овладените знания и умения в областта на жестовия език.

Програмата съдържа възможност за визуална съпоставка между словоредата при българския словесен език и при българския жестов език.

6. Съева, Св. (2008). Общуване и английски език – особености при младежи с увреден слух от 5 европейски държави. Специална педагогика, кн. 2, стр. 42-57

Статията включва анализ на данните от изследване, получени от участници със слухови нарушения на възраст 15-33 години от пет европейски държави: Италия, Испания, България, Финландия и Естония.

Изследването е проведено лично от автора по време на участие в международен проект SignaEuropa IV. Обобщените данни от изследването са синтезирани в девет важни изводи по отношение на комуникативните практики при младежи със слухови нарушения в петте държави.

7. Съева, Св. (2008). Особенности при лица със слухови нарушения с би/трилингвистичен езиков статус. В: Наръчник за работа с хора с увреден слух. София, стр. 72-104
ISBN: 978-954-92171-1-7

Студията е резултат от дългогодишната работа на автора като учител по английски език на лица със слухови нарушения. В текста ѝ се представя съпоставка между би/трилингвистичния статус при чуващи лица и при такива със слухови нарушения и практически насоки за работа с учащи с посоченият езиков статус с нарушения на слуха.

Включен е анализ на факторите, които оказват влияние на езиковата и говорната терапия при глухи билингви. Систематизират се възможностите за работа с лица със слухови нарушения с билингвистичен статус (владеещи жестов и български език), анализира се и би/трилингвизма при лица със слухови нарушения при изучаване на втори словесен език, след българския, а именно английски.

В тази връзка се представят някои от езиковите специфики при обучението на лицата с нарушения на слуха, които се регистрират при всяка от възможните комбинации на поредност на трите езика: първи (майчин), втори и трети (стр. 93-96).

Един от практико-приложните приноси на студията е, че се анализират някои от водещите фактори, които оказват пряко влияние върху усвояването на английски език от глухи лица.

Втори принос на разработката е предложената структура на примерна програма за работа по английски език с лица със слухови нарушения. Структурата е гъвкава и позволява актуализиране на данните и показателите, включени в нея, както и на индикаторите, които са водещи при езиковата работа с обучаваните.

8. Съева, Св. (2009). Митове и факти за глухите хора. Специална педагогика, кн. 4, стр. 27-37

В статията с научно-теоретичен и с практико-приложен характер се обобщават двадесет от най-често срещаните грешни представи за хората със слухови нарушения и техните възможности, умения и социален живот, които са широко разпространени в обществото.

След развенчаването на митовете, в статията се представят двадесет важни факта за хората с нарушен слух, които следва да намерят място в знанията и информираността на членовете на общността. Данните са подкрепени от научни факти, част от които са с голяма давност, а други – наскоро затвърдени в науката факти.

9. Съева, Св. (2010). Типични грешки при ученици със слухови нарушения в първите етапи на обучението по английски език. Специална педагогика, кн. 3, стр. 66-79

В статията се представят установените експериментално от автора резултати относно най-честите допускани грешки в началните етапи на обучението по английски език от страна на учащите със слухови нарушения на различна възраст. Експерименталното проучване е проведено с ученици от две от общо трите специални училища в България – тези в гр. София и гр. Пловдив.

Обобщените данни от получените резултати са описани с подробности с цел методически насоки на учителите по английски на учащи със слухови нарушения в начален етап на чуждоезиково обучение (английски език).

10. Saeva, S. (2010). The education of deaf and hard-of-hearing children at special and mainstream schools in Bulgaria. In: Bildungschancen horgeschaadigter Schulerinnen und Schuler. Beitrage zur Bildungsdebatte. Anja Wildemann (Hrsg.). Klinkhardt, pp. 213-226
ISBN: 978-3-7815-1719-6

В статията, включена в книгата, се представят практиките за обучение на децата и учениците със слухови нарушения в България.

Описани са методите, прилагани в миналото – от началото на организираното обучение на ученици със слухови нарушения у нас, до съвременните методи, които намират място в днешните класни стаи на училищата, в които се обучават учениците с нарушен слух – както в диференцирана среда, така и в общообразователна.

Разработката е важна част от осигуряването на информираност на международно ниво относно обучителните практики в България в областта на работата с ученици със слухови нарушения.

11. Zamfirov, M., Saeva, S. (2013). Computer Enhanced English Language Tool for Students with Hearing Loss - a Bulgarian Study. *Journal of Educational Technology & Society*. 2013: 259–273. ISSN: 1436-4522 (online) and 1176-3647 (print). (Scopus)

В статията се описват някои от подходите, използвани при приложението на компютърна програма за обучение по английски език на ученици със слухови нарушения.

При прилагането на отделните подходи се регистрират различни нива на успеваемост на учащите, както и различна степен на академични постижения по отношение на овладявания чужд език – английския.

В текста се съдържат някои водещи явления, отчетени при работата с ученици, които овладяват английски език за първа учебна година (начинаещи) или за поредна, втора или трета учебна година (напреднали).

12. Съева, Св., Бекярова, Анг. (2014). Билингвизъм в условията на нарушен слух. *Чуждоезиково обучение*, кн. 6, стр. 654-669. ISSN 1314–8508 (Online). ISSN 0205–1834 (Print). (Web of Science)

В статията обект на изследване е степента на разбираемост на текстови съобщения в градската езикова среда, представени на език, различен от българския, от ученици със

слухови нарушения от VIII до XII клас, обучавани в общообразователна и в диференцирана среда.

Изследването доказва високата степен на комуникативно затруднение, граничещо с невъзможност, което срещат глухите ученици в опитите си да разберат графични послания, изписани в алтернативна езикова форма, различна от българския книжовен език.

13. Съева, Св. (2014). Обучението по специалност „Специална педагогика“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“ и в университета „Лоранд Йотвъош“, Унгария – сравнителен анализ. В: Национална научнопрактическа конференция „Професионално-педагогическа подготовка в контекста на образователните реалности и тенденции“, стр. 212-219. ISBN: 978-619-160-429-6

В научния доклад се представя сравнителен анализ на академичната структура на звената и на практиките за обучение на студентите от специалност „Специална педагогика“ в две държавни висши училища в два европейски държави – България и Унгария.

Едно от различията в полза на чужденците е, че специалната педагогика в Унгария е позиционирана във Факултет по специална педагогика, където в отделните научни звена работят специалисти в отделните категории лица със специални образователни потребности.

Второ различие в тази връзка е съществуването на специално училище към Факултета по специална педагогика, където студентите провеждат своите практически упражнения и педагогическа подготовка.

Съпоставянето по критерии е представено в обобщен вид в заключителната част на доклада.

14. Съева, Св., Ковачка, Юл. (2014). Състояние на практическото обучение в специалностите „Специална педагогика“ и „Социална педагогика“ – експертно мнение на базовите наставници и учители. В: Национална научнопрактическа конференция „Професионално-педагогическа подготовка в контекста на образователните реалности и тенденции“, стр. 244-252. ISBN: 978-619-160-429-6

В доклада се представя актуалното състояние на практическото обучение в две от специалностите във Факултета по педагогика на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Специална педагогика и Социална педагогика.

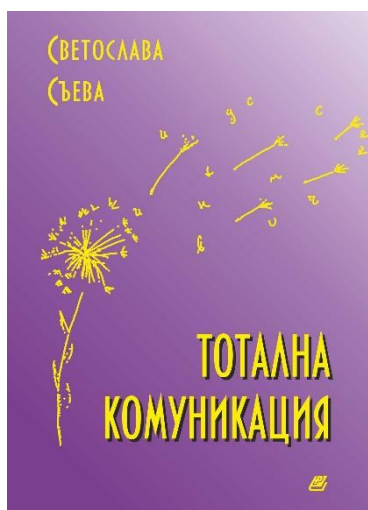
Оценка за неговото ниво се осъществява чрез анкетно проучване сред базовите наставници и учителите, с които преподавателите в посочените специалности работят в тясно сътрудничество по практическата подготовка на студентите.

LIST OF PUBLICATIONS

of Chief Assistant Professor Svetoslava Nicolova Saeva, PhD, for participating in “Associate Professor” competition in the Professional field 1.2. Pedagogy (Special pedagogy – Pedagogy of Persons with Hearing Loss) announced by “Neofit Rilski” South-West University and published in the Bulgarian State Gazette, issue 57 dated 04 July 2023

Monographies:

1. Saeva, S. (2022). Total Communication. “Neofit Rilski” University Publishing Press, Blagoevgrad. ISBN 978-954-00-0312-2

The Total Communication (TC) approach has been deeply researched both theoretically and experimentally in the monography “Total Communication”. There is special emphasis of the approach regarding communication, education and socialization of persons with hearing loss.

This is the first in Bulgaria in-depth research of the Total communication as a successful approach in the therapy of hearing impaired and deaf individuals.

The theoretical analysis implies two main perspectives on TC – evolutionary and ontogenetical. The author presents her global vision on communication as an ongoing process in countless dimensions, including variety of participants both in nature and social environment.

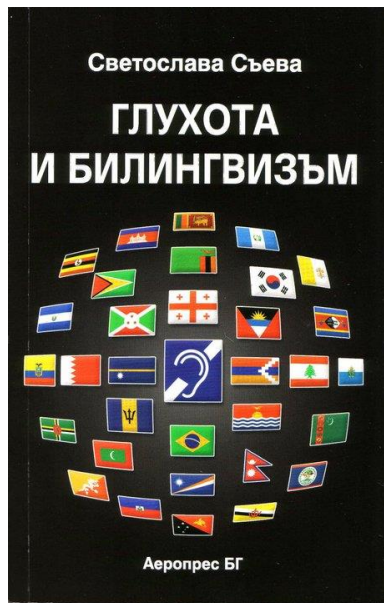
The experimental research is based upon data analysis of TC derived from hearing and deaf participants who are serving either as parents of child/ren with hearing loss, or specialists working with deaf and hard of hearing children.

As a result of the analysis of the obtained data, a number of facts of primary importance for the successful course of communication, education and socialization of persons with hearing loss have been established.

In the summarization of the empirical information, phenomena essential for scientific theory and practice have been identified, which can be successfully applied both in theoretical developments and in the practice of specialists whose field is related to persons with hearing disorders, as well as in work in families of hearing-impaired children.

2. Saeva, S. (2010). Deafness and Bilingualism. Aeropress BG, Sofia.

ISBN 978-954-8521-03-1

In the monographic work "Deafness and Bilingualism" theoretical analyzes and experimental studies of two phenomena are presented: "deafness" and "bilingualism", the combination of which is considered both for the presence of "impaired hearing and sign language" and for "hearing disorders in combination with a second verbal language (English), except Bulgarian verbal".

This fact places the bilingualism analyzed in the monograph into two main cores, which at a certain stage merge to form the trilingual status of modern people with hearing loss in Bulgaria, which most often includes the following combination of languages: Bulgarian spoken language, Bulgarian sign language and English, mainly in its written form.

The theoretical part of the monograph consists of three chapters, in which methodological issues related to learning a foreign language for persons with and without hearing loss and comparisons between the course of learning processes and interactions in the presence and absence of normal auditory perceptions are considered.

The experimental part of the development presents the organization, conduct and analysis of the results of three studies on the topic, namely:

1) Grapheme recognition abilities of the English alphabet (uppercase letter, lowercase letter, and the uppercase-lowercase pair) by students with hearing loss. Participants in the study are students in the 9th, 10th and 11th grades of the special school for students with hearing loss "Prof. Dr. Decho Denev" in the city of Sofia, which was conducted personally by the author during her work as an English teacher in the school within one academic year.

2) Improving the process of teaching English to students with hearing loss through the use of an interactive computer program. The research was again conducted personally by the author, under the conditions described above, which allows the establishment of important linguistic phenomena at different stages of the learning process.

The registered mutual influence between the three studied languages: Bulgarian verbal language, Bulgarian sign language and English verbal language are described in detail and duly illustrated (p. 124).

In summary of the research, several main types of errors that students with hearing loss make during the initial stages of foreign language learning are brought out (pp 129-132).

3) Linguistic analysis of the inscriptions in the exterior (urban) linguistic environment from the communicative position of persons with hearing loss. The author analyzes in detail the linguistic messages in the exterior environment of towns and villages in Bulgaria, as a result of which she systematizes a total of fourteen linguistic groups of messages.

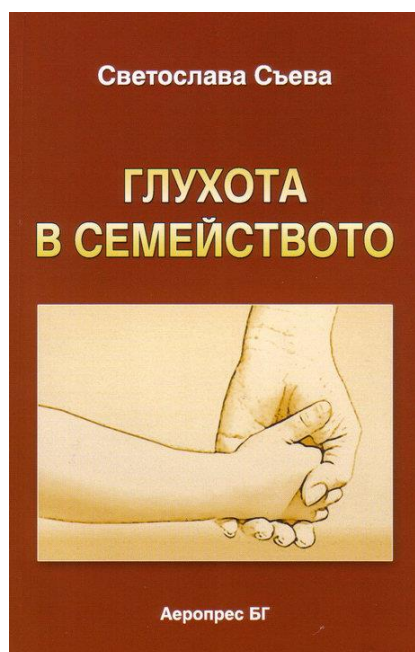
The study is the first of its kind in Bulgaria and presents people with hearing loss in a new light in relation to an often overlooked communication barrier that hearing people put in front of them – the generally (in)accessible signs and messages in the outdoor environment.

As a result of the study, the multi-layered language obstacles are proven, which place communication barriers in front of deaf people at higher and higher levels, to overcome which they should be constantly stocked with up-to-date verbal language information.

The monograph ends with the description of ten myths about bilingualism, which are subordinated to the fact of the lack of auditory perception in the norm.

3. Saeva, S. (2009). Deafness within the Family. Aeropress BG, Sofia.

ISBN 978-954-8521-02-4

The monography "Deafness in the family" analyzes some of the main topics of interest to specialists and parents who work with children with hearing loss aged 0 to 18 years.

The period of childhood is fundamental for a number of basic processes and activities in the life of the mature individual, which should be given due attention from a scientific and practical point of view.

The periods through which children go from birth to adulthood are presented in a summarized form and the main activities that accompany them are analyzed. Some of the most common causes of hearing loss in childhood, signs of hearing loss, and current classifications of degrees and types of hearing impairment and deafness are presented.

The physical and mental development of the child, the opportunities for communication with them and for their full training are monitored separately. Some of the main modern technologies applicable in the communication, training and socialization of this category of children are also discussed.

Articles, reports and a study:

4. Zamfirov, M., Saeva, S. (2005). Comparative analysis of specialized signs from Bulgarian Sign Language in students with hearing loss from Bulgaria and Hungary. Special pedagogy, vol. 3, pp. 66-74

The article contains a detailed analysis of the specialized signs used in Bulgarian Sign Language compared to those used in Hungarian Sign Language in the field of Natural sciences.

The research was conducted personally by S. Saeva in two special schools for students with hearing loss in the two capitals of Bulgaria and Hungary. The research data proves both the universality of some of the visual modalities of sign languages, as well as the resistant national identity of the two communities of deaf people and the distinctive features in the visual representation of specialized gestures in the indicated area.

5. Saeva, S. (2007). „First Steps in Sign Language” – online training educational computer program in Bulgarian sign language. Special pedagogy, vol. 3, pp. 57-69

The article contains a detailed presentation of a new on-line educational computer program in Bulgarian sign language, which is intended for "beginner" level training in Sign language in Bulgaria.

The computer program is interactive and includes areas through which the learner has the opportunity, in addition to training, for self-study and self-control of the mastered knowledge and skills in the field of Sign language.

The program contains the possibility of a visual comparison between the word order in the Bulgarian spoken language and in the Bulgarian sign language.

6. Saeva, S. (2008). Communication and English language - characteristics of youths with hearing loss from five European countries. Special pedagogy, vol. 2, pp. 42-57

The article includes an analysis of research data obtained from deaf and hearing-impaired participants aged 15-33 from five European countries: Italy, Spain, Bulgaria, Finland and Estonia.

The research was conducted personally by the author during participation in the international project “SignaEuropa IV”. The summarized research data are synthesized into nine important findings regarding the communication practices of deaf and hearing-impaired young people in the five countries.

7. Saeva, S. (2008). Characteristics of individuals with hearing loss with bi/trilingual language status. In: A Handbook for Working with People with Hearing Loss. Sofia, pp. 72-104. ISBN: 978-954-92171-1-7

The study is the result of the author's long-term work as an English teacher to people with hearing loss. The text presents a comparison between the bi/trilingual status of hearing persons and those with hearing loss and practical guidelines for working with students with the specified linguistic status with hearing impairments.

An analysis of factors influencing language and speech and language therapy for deaf bilinguals is included. The possibilities for working with persons with hearing impairments with bilingual status (proficient in both Sign language and Bulgarian) are systematized, and bi/trilingualism in persons with hearing loss when learning a second verbal language, after Bulgarian, namely English, is analyzed.

In this connection, some of the language specifics in the education of persons with hearing loss are presented, which are registered in each of the possible combinations of the sequence of the three languages: first (mother tongue), second and third (pp. 93-96).

One of the practical contributions of this study is that it analyzes some of the leading factors that have a direct impact on the acquisition of English by deaf people.

The second contribution of the study is the proposed structure of an sample program for working in English with people with hearing loss. Its structure is flexible and allows updating the data and indicators included in it, as well as the indicators that are leading in the language work with the learners.

8. Saeva, S. (2009). Myths and facts about deaf people. Special pedagogy, vol. 4, pp. 27-37

The article with a scientific-theoretical and practical-applied nature summarizes twenty of the most common misconceptions about people with hearing loss and their capabilities, skills and social life, which are widespread in society.

After debunking the myths, the article presents twenty important facts about the deaf and hearing impaired people that should find a place in the knowledge and awareness of community members. The data is supported by scientific facts, some of which are very old, and others - facts recently confirmed in science.

9. Saeva, S. (2010). Typical mistakes of students with hearing loss in the first stages of learning English. Special pedagogy, vol. 3, pp. 66-79

The article presents the results established experimentally by the author regarding the most frequent mistakes made in the initial stages of learning English by students with hearing loss of different ages. The experimental study was conducted with students from two of the three special schools in Bulgaria - those in the city of Sofia and the city of Plovdiv.

The summarized data from the obtained results are described in detail for the purpose of methodological guidance of English teachers of students with hearing loss in the initial stage of foreign language learning (English language).

10. Saeva, S. (2010). The education of deaf and hard-of-hearing children at special and mainstream schools in Bulgaria. In: Bildungschancen horgeschaadigter Schulerinnen und Schuler. Beitrage zur Bildungsdebatte. Anja Wildemann (Hrsg.). Klinkhardt, pp. 213-226. ISBN: 978-3-7815-1719-6

In the article included in the book, the practices for teaching children and students with hearing loss in Bulgaria are presented.

The methods applied in the past are described - from the beginning of the organized training of students with hearing loss in Bulgaria, to the modern methods that find a place in today's classrooms of schools where students with hearing loss are educated - both in a differentiated environment (special kindergartens and schools) and in general education (inclusive schools).

The development is an important part of ensuring awareness at the international level about educational practices in Bulgaria in the field of working with students with hearing loss.

11. Zamfirov, M., Saeva, S. (2013). Computer Enhanced English Language Tool for Students with Hearing Loss - a Bulgarian Study. Journal of Educational Technology & Society. 2013: 259–273. ISSN: 1436-4522 (online) and 1176-3647 (print). (Scopus)

The article describes some of the approaches used in the application of a computer program for teaching English to students with hearing loss.

When applying the individual approaches, different levels of student success are recorded, as well as different degrees of academic achievements in relation to the mastered foreign language – spoken English.

The text contains some leading phenomena reported when working with students who acquire English in the first year of study (beginners) or in consecutive, second or third years of study (advanced).

12. Saeva, S., Bekyarova, A. (2014). Bilingualism in hearing loss. Foreign language teaching, vol. 6, pp. 654-669. ISSN 1314–8508 (Online). ISSN 0205–1834 (Print). (Web of Science)

In the article, the object of research is the degree of intelligibility of text messages in the urban language environment, presented in a language other than Bulgarian, by students with hearing loss from VIII to XII grades, educated in general education and in a differentiated environment (special schools for students with hearing loss).

The study proves the high degree of communicative difficulty, bordering on impossibility, encountered by deaf students in their attempts to understand written messages presented in an alternative language form, different from the Bulgarian spoken language.

13. Saeva, S. (2014). Training in Special Pedagogy at South-West University "Neofit Rilski" and at Eötvös Loránd University, Hungary - a comparative analysis. In: National scientific-practical conference "Professional-pedagogical training in the context of educational realities and trends", pp. 212-219. ISBN: 978-619-160-429-6

The scientific report presents a comparative analysis of the academic structure of the units and the training practices of students majoring in "Special Pedagogy" in two public higher education institutions in two European countries - Bulgaria and Hungary.

One of the differences in favor of Hungarian educational system is that special pedagogy in Hungary is positioned in the Faculty of Special Pedagogy, where specialists in the individual categories of persons with special educational needs work in the individual research units (e.g. Department for education of students with hearing loss).

A second difference in this connection is the existence of a special school at the Faculty of Special Pedagogy, where students conduct their practice and pedagogical training.

The comparison by criteria is presented in a summarized form in the final part of the report.

14. Saeva, S., Kovachka, Y. (2014). State of practical training in the specialties "Special pedagogy" and "Social pedagogy" - expert opinion of basic mentors and teachers. In: National scientific-practical conference "Professional-pedagogical training in the context of educational realities and trends", pp. 244-252. ISBN: 978-619-160-429-6

The report presents the current state of practical training in two of the specialties at the Faculty of Pedagogy of the "Neofit Rilski" South-West University - Special Pedagogy and Social Pedagogy.

An assessment of its level is carried out through a survey among the basic mentors and teachers with whom the teachers in the specified specialties work in close cooperation on the practical training of students.